

CHUYỂN ĐỔI CƠ CẤU CÂY TRỒNG THÍCH ỨNG VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

THÙY TRANG

Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư Quảng Bình

Trong những năm trở lại đây, tình trạng biến đổi khí hậu đã gây ảnh hưởng không nhỏ đến đời sống của con người cũng như nền nông nghiệp ở các địa phương, cụ thể với những biểu hiện như mực nước biển dâng, xâm nhập mặn, hạn hán kéo dài, bão lũ xảy ra không theo quy luật... Để góp phần giải quyết bài toán đất hoang hóa, nhiễm mặn, kém hiệu quả tại các địa phương, nhiều năm qua, ngành nông nghiệp Quảng Bình đã đưa vào thử nghiệm nhiều giống cây ăn quả thích ứng với thổ nhưỡng và khí hậu của từng vùng. Những tín hiệu ban đầu khi triển khai các mô hình mới đã mở ra kỳ vọng mang lại thu nhập bền vững cho người nông dân.

Trước đây, trên diện tích đất hơn 1ha của gia đình chị Trần Thị Thương ở thôn La Hà Nam, xã Quảng Văn, thị xã Ba Đồn chủ yếu trồng các loại cây ngắn ngày như khoai, rau màu nhưng hiệu quả mang lại không là bao, chỉ lầy công làm lãi. Qua nhiều lần chuyển đổi, nhưng vì đất bị chua phèn, nhiễm mặn nên khó có cây trồng nào có thể mang lại hiệu quả. Năm 2020, được sự tư vấn và hỗ trợ từ Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư (KN-KN) tỉnh, gia đình chị Thương đã đưa vào trồng 200 cây dừa xiêm lùn trên diện tích 0,5ha. Đây là hộ đầu tiên trồng thử nghiệm cây dừa xiêm trên đất nhiễm mặn tại xã Quảng Văn. Quá trình đưa mô hình mới này vào trồng, gia đình đã được Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư hỗ trợ

Ông Nguyễn Văn Diệm chăm sóc cây mít ruột đỏ, dự kiến trong năm 2023 sẽ cho thu hoạch 2.000 quả

Ảnh: **T.T**

50% giống và phân bón, cử cán bộ hướng dẫn kỹ thuật. Mặc dù mới là năm thứ 3 nhưng cây dừa đã cho quả bói. Dự kiến sang năm thứ 4 sẽ cho thu hoạch.

Cũng như hộ gia đình chị Thương, gia đình anh Phạm Hồng Thanh ở thôn La Hà Tây, xã Quảng Văn cũng đã đầu tư trồng 400 cây dừa xiêm lùn xen ghép nuôi tôm, cua trên diện tích 1,7ha đất hoang hóa. Đến nay, vườn dừa của gia đình anh đã được 2 năm tuổi. Việc trồng dừa xiêm xung quanh ao nuôi tôm, cua quảng canh vừa tận dụng được nguồn nước tưới cho cây, vừa không ảnh hưởng đến năng suất và chất lượng của thủy sản.

Chỉ trong thời gian 3 năm trở lại đây, từ sự hỗ trợ của Trung tâm KN-KN tỉnh, đã có 7 hộ gia đình trên địa bàn xã Quảng Văn, thị xã Ba

Đồn chuyển đổi đất nhiễm mặn, chua phèn sang trồng dừa xiêm lùn với diện tích 4,8ha. Quá trình trồng cho thấy, trồng dừa không tốn nhiều công chăm sóc, đặc biệt trên đất nhiễm mặn thì cây dừa xiêm thể hiện được ưu thế thích nghi rất lớn. Từ khi trồng đến năm thứ 4 trở đi, dừa bắt đầu cho thu hoạch, với giá bình quân khoảng 20 ngàn đồng/quả thì mỗi gốc dừa có thể cho thu nhập từ năm trăm đến vài triệu đồng/năm. Năm 2023, xã Quảng Văn dự định trồng thêm 3ha dừa xiêm để vừa chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vừa giải quyết vấn đề đất nhiễm mặn, kém hiệu quả tại địa phương. Ngoài kỳ vọng giải quyết được vấn đề đất bỏ hoang, chính quyền địa phương hướng tới mục tiêu xây dựng khu du lịch sinh thái tại địa phương từ các mô hình trồng dừa.

Từ năm 2020-2022, Trung tâm KN-KN tỉnh Quảng Bình đã thực hiện chuyển giao thành công 10,2ha dừa xiêm tại thị xã Ba Đồn và các huyện Quảng Ninh, Bố Trạch, hiện dừa đang sinh trưởng và phát triển tốt.

Một trong những cách ứng phó với những thất thường của thời tiết, đó là đưa những giống cây trồng phù hợp, có tính thích ứng cao vào sản xuất, từ đó bảo đảm được năng suất và giá trị mang lại. Trên những diện tích cao su bị gãy đổ do bão từ năm 2015, nhiều hộ dân vẫn đắn đo không biết trồng cây gì vừa có thu nhập ổn định lâu dài, vừa có khả năng chống chịu với khí hậu bão lũ triền miên. Qua quá trình nghiên cứu, từ năm 2020 đến nay, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Quảng Bình đã giao các đơn vị hỗ trợ mô hình trồng mít ruột đỏ ở một số vùng gò đồi trên địa bàn tỉnh.

Là một trong những hộ dân được Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh hỗ trợ trồng mít ruột đỏ, ông Nguyễn Văn Diệm ở tổ dân phố Hữu Nghị, thị trấn Nông trường Việt Trung, huyện Bố Trạch đã chuyển đổi 3ha

trồng cây cao su kém hiệu quả sang trồng 1.200 cây mít ruột đỏ. Nhờ đầu tư bài bản, chăm sóc tốt, đến nay, vườn mít ruột đỏ của gia đình ông Diệm đã cho lứa quả bội đầu tiên. Dự kiến từ tháng 5 đến tháng 7 sẽ cho thu hoạch với năng suất ước đạt 2.000 quả. Để từng bước tạo thương hiệu mít ruột đỏ Quảng Bình và xây dựng sản phẩm OCOP của địa phương, Trung tâm KN-KN tỉnh Quảng Bình đã hướng dẫn gia đình ông Diệm chăm sóc thâm canh mít theo hướng hữu cơ, đồng thời hỗ trợ tem truy xuất nguồn gốc, mã quét QR trên sản phẩm.

Mít ruột đỏ có nguồn gốc từ Malaysia và Indonesia. Chúng du nhập và được trồng ở Việt Nam vài năm gần đây. Đây là cây ăn quả dễ trồng, kháng bệnh tốt, năng suất cao, sinh trưởng trong điều kiện thời tiết, khí hậu, thổ nhưỡng khá tương đồng với Việt Nam nói chung và Quảng Bình nói riêng. Quả thu hoạch có trọng lượng trung bình 6 - 9kg. Mít sau khi hái được bán tại các cửa hàng nông sản sạch với giá thành 30.000 - 35.000đ/kg, cao hơn các loại mít khác từ 10.000 - 15.000đ/kg. Đặc biệt, thời điểm thu hoạch thường trước mùa mưa bão nên năng suất và hiệu quả mang lại tương đối ổn định. Vì là cây trồng cho quả từ gốc nên sau khi tĩa cành, cắt tán vẫn không ảnh hưởng đến năng suất và chất lượng của quả.

Riêng từ năm 2020 đến nay, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Quảng Bình đã phối hợp với các địa phương triển khai thực hiện hỗ trợ một phần cây giống, phân bón, hệ thống tưới tiêu để trồng mít ruột đỏ với diện tích 15ha tại các địa bàn huyện Minh Hóa, Bố Trạch, Quảng Ninh và Lệ Thủy. Thông qua việc nhân rộng mô hình mít ruột đỏ nhằm giúp người nông dân cải thiện thu nhập, nâng cao hiệu quả sử dụng đất vùng gò đồi, thích ứng với biến đổi khí hậu.

Ông Trần Thanh Hải, Giám đốc Trung tâm

(Xem tiếp trang 26)

đầu thực hiện trên 40 công trình, phần việc cụ thể, với tổng kinh phí dự kiến gần 1,9 tỷ đồng.

Từ kinh nghiệm, cách làm của huyện Tuyên Hóa và huyện Bố Trạch, thông qua sự hướng dẫn của Ban Dân vận Tỉnh ủy, đầu năm 2023, một số địa phương, đơn vị trên địa bàn tỉnh Quảng Bình đã tiến hành nghiên cứu, khảo sát và triển khai việc xây dựng các mô hình “Dân vận khéo” ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, phân công các cơ quan, đơn vị cấp huyện và các xã, thị trấn phụ trách giúp đỡ các bản cụ thể.

Ban Thường vụ Huyện ủy Lệ Thủy đã ban hành Thông báo số 332-TB/HU, ngày 2/2/2023 phân công trách nhiệm cho Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội cấp huyện đảm nhận xây dựng các mô hình phát triển kinh tế - xã hội tại 6 bản thuộc các xã miền núi Lâm Thủy, Ngân Thủy và Kim Thủy, nhằm giúp đỡ xây dựng các bản nông thôn mới trong thời gian tới.

Ban Thường vụ Huyện ủy Quảng Ninh cũng đã ban hành Kế hoạch số 72-KH/HU, ngày 17/2/2023 về thực hiện mô hình “Dân vận khéo” giúp các bản trên địa bàn hai xã miền núi Trường Xuân và Trường Sơn. Theo đó, Ban

Thường vụ Huyện ủy Quảng Ninh đã phân công 12 phòng, ban, đơn vị cấp huyện phụ trách giúp đỡ 5 bản khó khăn nhất của xã Trường Sơn và 1 bản của xã Trường Xuân; phân công 13 xã, thị trấn phụ trách giúp đỡ 13 bản 2 xã miền núi Trường Xuân và Trường Sơn, với 9 nội dung công việc cụ thể để thực hiện các mô hình “Dân vận khéo”,...

Có thể nhận thấy, việc đổi mới nội dung, phương thức công tác dân vận tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Quảng Bình bước đầu đã thực sự mang lại hiệu quả thiết thực. Chính những việc làm “Dân vận khéo” hết sức cụ thể, thiết thực đó đã góp phần quan trọng làm thay đổi nhận thức, ý thức và trách nhiệm vươn lên thoát nghèo trong đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn, từ đó động viên, khuyến khích các hộ gia đình tham gia đóng góp xây dựng nông thôn mới, xây dựng đời sống văn hoá tiến bộ, hạn chế và loại bỏ dần những hủ tục lạc hậu, phát huy những giá trị truyền thống, phong tục tập quán tốt đẹp của đồng bào các dân tộc thiểu số, góp phần xây dựng các xã vùng miền núi trên địa bàn tỉnh Quảng Bình sớm về đích nông thôn mới ■

CHUYỂN ĐỔI CƠ CẤU... (Tiếp theo trang 20)

KN-KN tỉnh Quảng Bình cho biết: Để từng bước tạo thương hiệu mít ruột đỏ Quảng Bình và xây dựng sản phẩm OCOP của địa phương, nâng cao giá trị cho sản phẩm, năm 2023, Trung tâm KN-KN tỉnh sẽ hướng dẫn, hỗ trợ gia đình ông Diệm chăm sóc thâm canh mít ruột đỏ theo hướng hữu cơ; đồng thời, dán tem truy xuất nguồn gốc, mã quét QR trên sản phẩm.

Chuyển giao kỹ thuật trồng giống dứa xiêm tại vùng có nguy cơ nhiễm mặn hay trồng mít ruột đỏ trên những vùng trồng cao su, gò đồi kém hiệu quả cho nông dân trên địa bàn Quảng Bình nhằm nâng cao hiệu quả sản xuất, tăng thu nhập trên một đơn vị diện tích, góp phần thực

hiện mục tiêu tái cơ cấu ngành nông nghiệp ở địa phương; nâng cao hiệu quả sử dụng đất, hạn chế việc bỏ hoang, bảo vệ môi trường và thích ứng với biến đổi khí hậu. Giám đốc Trung tâm KN-KN tỉnh Trần Thanh Hải cho biết thêm.

Đưa những cây trồng mới, thích ứng với biến đổi khí hậu, đó là cách giúp người nông dân gắn bó và làm giàu một cách bền vững trên đồng đất của mình. Bên cạnh việc áp dụng các tiến bộ kỹ thuật, phương pháp canh tác thân thiện với môi trường, thì vấn đề chuỗi liên kết, hay nói cách khác là đầu ra sản phẩm phải được các địa phương và đơn vị tính đến khi nhân rộng thành vùng trồng tập trung ■